

A Magyar Környezeti Nevelési Egyesület hírlevele 2017 november

Kedves Tagjaink!

Nagyon köszönjük a 2016-os évre vonatkozó SZJA 1% felajánlásokat. Adóhatóság már az Egyesület rendelkezésére is bocsátotta a felajánlott összeget, 158 444 Ft-ot.

Hálásan köszönjük Tagjainknak és Hozzátartozóinknak, hogy gondoltak ránk és Egyesületünket jelölték meg kedvezményezettként!

FIGYELEM!

**TAGDÍJ
-INFORMÁCIÓ**

Kedves Tagjaink!

Nagyon köszönjük a visszamenőleg is rendezett tagdíj befizetéseket! A 2017-es évre vonatkozó tagdíjak még a szokásosak (egyéni: 2000 Ft/év, diák/nyugdíjas: 1000 Ft/év, családi: 3000 Ft/év).

Bankszámlaszámunk: MagNet Bank 16200151-00270519-00000000

Pénztári befizetés: 1119 Budapest, Etele út 59-61. 1. emelet 113/A iroda

Mivel Egyesületünk már évek óta (2008 óta) nem emelt tagdíjat, a 2017.05.13-i közgyűlésen a következő határozat született:

Határozat:

A 2018-as évtől a tagdíj: 4000Ft egyéni, 2000 Ft kedvezményes, 6000 Ft családi.

Köszönjük szépen rendszeresen fizető tagjaink precizitását!

Ökokarácsony 2017. december 9-én 10–13 óráig a Bárdosban

Ekkor tartjuk szokásos ökokarácsonyi rendezvényünket a Magyar Környezeti Nevelési Egyesület és a Lágymányosi Bárdos Lajos Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola közös szervezésében.

Cím: 1117 Bp., Baranyai utca 16–18.

Hozzáértő segítők vezetésével ajándékokat készíthetsz családodnak, barátaidnak. Változatos foglalkozásainkat évről-évre várják kicsik és nagyon egyaránt.

Ebben az évben azt kérjük, hogy hozz magaddal **bögrét** a forró teához és **kis papírdobozt**, hogy el tud vinni kincseidet.

Célunk ezzel az, hogy csökkentsük a környezetünkbe kerülő hulladékok keletkezését.

A belépődíj a foglalkozások önköltségi árát tartalmazza. 1 főnek 700 Ft. Családi kedvezmény: minden további gyermek vagy felnőtt 100-100 Ft kedvezményt kap. 3–4 fős családnak csak 2000 Ft a belépés.

Nagycsoportos óvodás kisgyermekeknek nem kell belépési díjat fizetni.

Foglalkozások tartására idén is várjuk a vállalkozó kedvű Kör-társakat. Jelentkezni lehet a timar.geng@t-online.hu e-mail címen Timár-Geng Csillánál.

25. Országos Találkozó

Zsámbék, 2017. szeptember 15-17.

Péntek délután gyülekeztünk a Zsámbéki Közművelődési Intézet és Könyvtárban, ahol rögtön elkezdődött a finomságok kipakolása és a jó hangulatú beszélgetés. Egy idő múlva Balázs Mónika Csilla, a művelődési ház vezetője köszöntött bennünket és ámulva hallgattuk, hogy milyen pezsgő élet van Zsámbékon! Nagyon jót ettünk a sok földi jóból, amit mindenki hozott, majd átmentünk az egyik szálláshelyre, a Német Közösségi Házba beszélgetni.

Szombaton a Zichy kastélyban helyet kapó Zsámbéki Keresztelő Szent János Iskolaközpontot látogattuk meg először. Az épület az 1700-as évektől az 1910-es évekig a Zichy család tulajdonában volt.

Itt működött az ország egyik legmodernebb tornaterme és lánynevelő intézete. Jelenleg általános iskola, gimnázium és művészeti iskola, többféle művészeti ággal. Kungl György keramikus művész, igazgató mutatta be az iskolát. Sokat tanultunk a kreatív ötletekből, lelkesedésből.

Az időjárás is jó volt hozzánk: a reggeli eső elállt, mire kirándulni indultunk a Nyakas-hegyre. Szász Éva és párja – Szemethy Imre grafikusművész – vezetésével néztünk körül a hegyen és a hegyről.

A végén kicsit sietnünk kellett, hiszen már gyülekeztek a résztvevők a Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia megújításához. Kb. 30-an gyűltünk össze, majd a Saly Erika, Vásárhelyi Judit, Vásárhelyi Tamás, Victor András és Könczey Réka által kidolgozott játékos módszerekkel beszéltük át a stratégiát kisebb csoportokban.

Az NKNS megújítási folyamata folytatódik majd különböző településeken, szervezett csoportok segítségével.

Mivel ez volt a 25. országos találkozó, a torta sem maradhatott el. A helyi Kálmán cukrászdától kétféle remek tortát is beszereztünk, valamint volt még egy házi sütésű is, így mindenki jóllakhatott az ízlésének megfelelő tortából.

A találkozó választási közgyűléssel folytatódott. A rövid és nagyon konstruktív közgyűlést Kelen Gábor vezette le. Mind az elnökségbe, mind a felügyelő bizottságba választottunk tagokat, így mindkét testület teljes létszámú.

Vacsoránkat (mint a többi étkezést is a Hegyalja étteremben költöttük el, majd ismét a Német Közösségi Házban folytattuk beszélgetéssel és játékokkal, melyeket Gyalog Éva hozott számunkra. Volt műsoron kívül egy kis kulcskereső csapatépítő játékunk is, de ez legyen a jelenlévők titka ☺.

Vasárnap reggel Szász Éva megkapta a vándorserleget Huszár Zsuzsától a tavalyi mecseki OT szervezőinek képviselőjétől, majd délelőtt Zsámbék felfedezését folytattuk. Helyi vezetőnk, Inczey Kálmán fafaragóművész idegenvezetésével néztük meg a sváb tájházat és a romtemplomot, majd a lámpamúzeumban fejeztük be a nézelődést.

Igen jó hangulatú találkozó volt, sok kulturális és közösségi élménnyel. Köszönet érte mindenkinek, aki részt vett a szervezésben, vagy a találkozó bármely részén – különösen Szász Évának, helyi szervezőnknek!

Neumayer Éva

Elnökségi hírek

Az OT idejére szervezett rendkívüli közgyűlésen 26 tagtársunk vett részt (ez egy fővel több, mint a rendes éves közgyűlés résztvevőinek száma volt tavasszal). Az egyetlen napirendi pont a lemondások miatt megfogyatkozott Elnökség és Felügyelő Bizottság tagjainak pótlása volt.

A választások előkészítése során alig akadt a feladatok ellátására vállalkozó tagtársunk. A közgyűlésen azonban – szerencsére – több társunkat is sikerült meggyőzni, így a jelöltek köre jelentősen bővült.

Elnökségi Jelöltek: Huszár Zsuzsa, Újszászi Györgyi, Gulya Nikolett, Kun Lászlóné, Gyalog Éva.

FB jelöltek: Gyalog Éva, Sebestyén Eszter.

A titkos szavazás megerősítette a választmányból delegált Huszár Zsuzsa (24 szavazat) elnökségi tagságát és új tagoknak választotta Újszászi Györgyit (25 szavazat), Gulya Nikolettet (22 szavazat), Kun Lászlónét (20 szavazat).

Az így megalakult új elnökség tagjai: Kecskés Ferenc, Huszár Zsuzsa, Újszászi Györgyi, Gulya Nikolett, Kun Lászlóné.

Az FB új tagja Gyalog Éva lett 15 szavazattal.

Az OT idején is folyt a Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia megújítását célzó munka.

Az Elnökség első ülését október 5-én tartotta. Az ülés során szó esett a pályázatokon nyertes programok haladásáról, új pályázati és együttműködési lehetőségekről. Elhatároztuk, hogy pályázunk a MagNet Bank KAP programjába. Együttműködési szerződést kötöttünk a Budapesti Művelődési Központtal. A IX. ker. Önkormányzata megkeresésére a vezetőség megbízottja megkezdte az együttműködés, közös pályázás lehetőségeinek tárgyalását. Megkezdődtek az új SZMSZ kialakításának munkálatai.

A Zöld Forrás pályázatán nyertes projektünk keretében két rendezvény zajlott. Szeptember 29-én a Múcsarnokban – a „Múzeumok Éjszakáján” – Ökoestet tartottunk: kerekasztal-beszélgetést „Fogyatkozó gyönyörű örökségünk (Beszélgetés a fenntarthatóságra nevelésről a Salgado-fotók tükrében)” címmel. Október 12-én a Budapesti Művelődési Központban szintén az Ökoest rendezvénysorozat részeként Kecskés Ferenc tartott előadást a „Biodiverzitás és fenntarthatóság” címmel. Ld. későbbi beszámolókat.

Victor András (MKNE tiszteletbeli elnök) részt vett a *Laudato sí* konferencián. (Részletes beszámolója lentebb olvasható.)

Újraindultak a „XI. ker. séták”, a részletes program olvasható az egyesület honlapján.

Kecskés Ferenc

Választmányi Ülés

November 18-án tartja következő ülését a Választmány.

Témáink:

- Szerepvállalás az elnökségi feladatokban – választmányi tagok vállalásainak frissítése. (1-1 témában felelősként, vagy segítőként vesznek részt a Választmányi tagok. Pl.: KÖR szerkesztése :-))

- Tagság megújításának kérdésköre - Milyen létszámot szeretnénk? Mi legyen az „alvó” tagokkal? Legyen-e pártolótagság a rendes tagság mellett?, stb.*
- SzMSz megújításának megkezdése*
- Aranygyapjas Puli Rend szerepe, tagjai és a szakértői testület működtetésének megújítása*

* A Választmány ezekben a kérdésekben döntéseket nem hoz, „csak” előkészítő munkát végez és javaslatokat fogalmaz meg az Elnökség és a Közgyűlés részére.

A jelenlegi leterhelt helyzetben igyekszünk segíteni az Elnökség munkáját.

Bátyi-Földesi Dóra
(a Választmány elnöke)

NKNS frissítése

Zsámbéki-műhely, 2017. szeptember 16.

Az idei OT-n elkezdődött az NKNS frissítését előkészítő műhelymunka. Az OT résztvevői Vásárhelyi Judit rövid felvezetését, s az NKNS eddigi 3 kiadására való visszatekintését követően párban beszélgettek arról, miért is fontos számukra az NKNS. Egyértelműen kiderült, hogy a résztvevők mindegyike hangsúlyosnak tartja az NKNS-ben írt alapelveket, s többen iránymutatónak is használják környezeti nevelési munkájuk során. Azzal is egyetértettek, hogy ideje átgondolni a kiadvány szerkezetét, azt, hogy mivel kell kiegészíteni az egyes fejezeteket, mi az, ami már nem érvényes bennük, ill. milyen új fejezetekre, témákra van szükség.

A műhelymunka World Cafe módszerrel zajlott, vagyis 3 csoportban, 3 asztalnál gondolkoztunk a különböző témákon, s jegyzeteltünk a csomagolópapírra. A csoportok vándoroltak az asztalok (témák) között, végül az asztalfőnökök (Vásárhelyi Judit, Victor András, Vásárhelyi Tamás) – akik mindvégig az asztaloknál maradtak – összesítették a 3 csoport által elmondottakat.

Könczey Réka zárta le a műhelymunkát néhány gondolattal.

A reflexiós lapon mindenki leírhatta, mibe tudna, szeretne bekapcsolódni, vagyis hogyan járulna hozzá leginkább az NKNS megújításához.

A további műhelyek NKA támogatással valósulnak meg 2018. február közepéig, ahol a helyi specialitások is szem elé kerülnek:

Nagykanizsa, Benedek Miklós

Debrecen, Csapóné Tábori Hajnalka

Pécs, Adorján Rita

Szeged, Iván Zsuzsa

Jászberény, Gulyás Sándorné (Kati)

Már eddig is sok értékes javaslatot kaptunk írásban vagy a zsámbéki műhelyen, s ezután is azt reméljük, hogy a közös „ügy” érdekében minél többen megmozdulunk, hozzáteszünk vagy elveszünk a frissítendő anyaghoz/anyagból.

Saly Erika

Ökoest a Kutatók Éjszakáján, a Múcsarnokban

A beszélgetés résztvevői voltak: Dr. Victor András (MKNE), Dr. Varga Attila (EKE OFI), Szűcs Boglárka (MRE Ökogyülekezeti Mozgalom)

Moderátor: Saly Erika (MKNE)

Sebastião Salgado fotográfus (1944, Aimorés, Brazília) korábbi számos nagy projektje után 2004 és 2011 között a Föld távoli tájain tett harminc hosszú utazás során feltérképezte a „teremtés idejét”. A Genesis projekt 245 nagyméretű fekete-fehér fotója számos sikeres bemutató után most Budapesten, a Múcsarnokban látható november 12-ig, 5 tematikus egységre tagoltan.

A meghívott vendégekkel a Salgado-fotók kapcsán beszélgettem a fenntarthatóságra nevelésről, a környezetvédelemről a Kutatók Éjszakáján, a Múcsarnok felkérésére. A beszélgetőpartnerek rövid bemutatását követően – mindegyikük MKNE tagként is képviseli a fenntarthatóságra nevelést – megkérdeztem, mi volt az első három érzésük, benyomásuk a fotókat látva. (Aki még nem látta a kiállítást, ajánlom, nézze meg, figyeljen közben az érzéseire, a fotók hatására...)

Ezt követően beszélgettünk a „civilizációtól megkímélt” értékeinkről, a sokféleségről mint értékről; s elgondolkodtunk azon, valóban megőrizhetjük-e ezeket az értékeket, van-e erre esélyünk. Eltöprengtünk, mit is tettünk eddig a fenntarthatóság érdekében civil szervezetként, egyházként, oktatási területen, pedagógusokkal, gyerekekkel. Érdekes volt, hogy mindenki a pozitív példákat, a szelíd viszonyulást, a harmóniára való törekvés fontosságát hangsúlyozta.

Arra a kérdésre, hogy mi lenne, ha Salgado Magyarországra látogatna, vajon mit fotózna, már a hallgatósággal együtt kerestünk válaszokat.

(András „jelmezbe” öltözése, komoly arckifejezése a témához illő volt ugyan, s kivívta mindenki figyelmét, de nem a kiállításhoz öltözött a „fejdíszével”, hanem egy kicsi, sikeres műtét nyomát „takarta”.)

Saly Erika

Ökoest – Előadás a biológiai sokféleségről

Egyesületünk már többéves programja az „Ökoest” címen ismert előadássorozat. A sorozat idei őszi második összejövételén Kecskés Ferenc tartott előadást „Biodiverzitás és fenntarthatósága” címmel.

Az előadás első felében a hallgatók példákon keresztül ismerkedhettek meg a fogalom mögöttes tartalmával, a sokféleség sokféleségével. Betekinthettek a biodiverzitás mennyiségi kifejezésének nehézségeibe, lehetőségeibe, illetve azok esetleges hibás értelmezésének veszélyeibe. A prezentáció második része a sokféleség megőrzésének lehetőségeiről szólt. A résztvevők egy szemléletes modellkísérlet során érthették meg, hogy egy faj egyedeinek védelme érdekében nemcsak azok egyedeit, hanem az egész élőhelyet védeni kell. Magyarázatra került az *ex situ* és az *in situ* védelem fontossága, és hogy e két módszer ma már fontos kiegészítője, segítője egymásnak. Végül bemutatásra került néhány sikeres program, amely hozzájárult a biológia sokféleség fennmaradásához és példaként szolgál a további erőfeszítésekhez.

Az előadás helyszínét a Budapesti Művelődési Központ biztosította. Az előadás a Földművelésügyi Minisztérium Zöld Forrás Programja támogatásával valósult meg.

Kecskés Ferenc

Teremtésvédelmi konferencia

Bálna, 2017. szept. 30.

(Beszámoló arról a konferenciáról, amelyről előzetes hírt adtunk a KÖR előző számában.)

Ferenc pápa 2015 júniusában adta közre *Laudato si* kezdetű enciklikáját „Közös otthonunk gondozása” alcímmel. (Magyarul még abban az évben megjelentette a Szent István Társulat.) Ez a könyv a fenntarthatóságra nevelés (Earth-Ed, Földnevelés) gyönyörű programja. Áttekinti a Föld állapotának romlását; a környezeti válság emberi gyökereit; megfogalmazza egy átfogó értelmű, „környezeti-gazdasági-szociális” ökológia szükségességét; számba veszi a lehetséges kiutakat és körvonalazza az „ökológiai megtérés” lényegét. Szakmai és lelkesítő szempontból is fantasztikus, korszak-indító könyv.

Ennek az enciklikának a nyomán a katolikus *Hetvenkét tanítvány* (T72) csoport elhatározta, hogy megrendez egy konferenciát, amely áttekinti a Föld-védelem – hitbéli szóval Teremtésvédelem – helyzetét és feladatait. A konferenciának „Nem valami szabadon választható feladat” lett a címe, amely az enciklika egyik mondata, s világosan utal arra, hogy a Föld-védelem globális megszervezése a jövőnk kulcsává, sorskérdéssé vált.

A szervezők komolyan vették a pápának azt az üzenetét, hogy a feladat mindannyiunké; s ennek megfelelően eleve ökumenikus szemléletben gondolkozva kérték fel a szekcióvezetőket, előadókat, közreműködőket.

A konferencián szó volt a gazdasági élet torzulásairól, a biodiverzitás ijesztő csökkenéséről, energiapusztító életformánkról, a technicista és ökológikus gondolkodásmód lényegi különbségéről, embervoltunk méltó megéléséről és veszélyeztetettségéről, a szegénységről és a gazdagok érzéketlenségéről, a képmutatásról és *Hajléktalan Krisztus* szobor „kálváriájáról”, a családok széteséséről, s végül a teremtésvédelmi nevelés fontosságáról.

A nevelésről azért az utolsó blokkban (de nem utolsó sorban!) volt szó, mert minden szervező tisztában volt azzal, hogy akármit is mondunk-teszünk pl. a gazdaság vagy az ökológiai rendszerek védelme érdekében, a kulcskérdés a gondolkodásmód, életmód, értékrendszer változása, ami pedig végső soron nevelési feladat.

A nevelés blokknak „(Be)ismerni a nyilvánvalót” volt a címe, beszédesen utalva arra, hogy tudatában kell lennünk Földünk aggasztó helyzetével, s egyúttal be is kell ismernünk az ebben való súlyos felelősségünket. A nevelés témakör gazda szerepének ellátásával engem, reformátust (ld. ökumenikus látásmód!) bíztak meg. Én tartottam a téma bevezető előadását, amelyhez általam felkért hozzászólóként kapcsolódott Kodácsy-Simon Eszter (Evangélikus Hittudományi Egyetem), Puskásné Túri Ildikó (Kaszap Nagy István Református Ált. Isk., Túrkeve) és Tóth Gábor (Magyar Kolping Szövetség).

A konferenciának nagyjából 400 résztvevője volt. A helyszínen hozzávetőleg tizenöt különböző szervezet – köztük az Magyar Környezeti Nevelési Egyesület – kapott standot, hogy bemutathassa önmagát, kiadványait és programjait.

A szervezők, közreműködők és résztvevők is egyetértettek abban, hogy ezt a „beszélgetést” folytatni kell. Egyrészt hasonlóan széles körben is (hogy minél több ember tudatára ébredjen a saját felelősségének és feladatainak), másrészt szűkebb formában, meghívottakból állók körében is, hogy operatív feladatokat is megfogalmazzunk.

Victor András

Újbudai séták

Elkezdődött a kerület természeti és kulturális értékeinek megismertetését célzó – immár harmadik alkalommal meghirdetett – sétasorozatunk, amelyet most teljes egészében az Önkormányzat finanszíroz. Az első séta szept. 30.-án volt, a másodiknak pedig okt. 28. a napja (de ez utóbbiról majd csak a következő KÖR-ben tudunk beszámolni).

1. séta: A Gárdonyi tértől a Feneketlen-tóig

2017.szept. 30.

Húsz újbudai lakos – a sétavezető is idevalósi – volt az első találkozó résztvevője, akik bár nap mint nap látva „együtt élnek” e kerületrész nevezetességeivel, mégis eljöttek a sétára. Miért? Mert szeretnének többet megtudni a nevezetes épületekről, a terek és az utcák történetéről, emlékhelyekről, szobrokról, híres emberekről, akik itt éltek vagy tevékenységük kapcsolódott a kerülethez, a majd minden házban működő galériákról, a kávéházakról, ahol kulturális finomságokat is kínál az étlap, a sokasodó közösségi terek családbarát programjairól, a legzöldebb kerület „zöld szigeteiről”.

Vajon tudták-e a kedves sétálótársak, hogy az Újbuda elnevezés IV. Béla királytól „származik”? Második országalapítónk nevezte el ezt a területet Nova Budának. Vagy azt, hogy a filoxéra járvány – amely a XIX. sz. végén tönkretette a Gellért hegy lejtőin virágzó szőlőültetvényeket – ugyanakkor meggyorsította a városiasodást: épületek, utak, hidak építését, a városi közlekedés megindítását.

A Gárdonyi tértől a Feneketlen tóig terjedő terület – a Bartók Béla úton a Móricz Zsigmond körtéren át, a Villányi úton a Kosztolányi Dezső térig – Újbuda Kulturális Városközpontja, sok látnivalót, rejtett kincset kínál az érdeklődő sétálóknak. A Gárdonyi téren (a szobra előtt) megemlékeztünk a névadó Gárdonyi Gézáról, aki a Budai hegység növény és rovarvilágát is

kutatta. Ezen a téren, a Hadik házban élt a „napút-festő” Csontváry, és festményeinek megmentője, Gerlóczy Gedeon építész. Emléküket hirdeti a parkban cédrusfa. A Hadik kávéház Karinthynak és baráti körének „köszönheti” hírét. A túloldalon van az „angol beteg”, Almásy László (Abu Ramla, a homok atyja) Afrika-kutató lakóháza. Emlékmúzeum és kiállítótér műszaki felfedezőkről, Csonka Jánosról és Zipernowsky Károlyról. A legrégebb Bartók Béla úti ház 1898-ban épült. Lechner Ödön tervezte szecessziós stílusban öccsének. A galériák között figyelemre méltó Arnaldo (Gross Arnold grafikus) emlékkiállítás.

A Móricz Zsigmond körtéren az író szobra, a Szent Imre szoborcsoport (és 1930, mint Szent Imre év), valamint a nevezetes Gomba (1942) volt a téma; továbbá a hurokvágányok, a díszkút és az 1956-os események. A Villányi úton: Szent Margit Gimnázium (1932) és a királylány legendája, a Ciszterci rend Szent Imre Gimnáziuma (1929) és temploma (1938), a Klebelsberg szoborcsoport, s nem utolsó sorban a Budai Arborétum (1876), amely „haszonkertész képző” volt, s ma a Szent István Egyetem része és természetvédelmi terület.

A Feneketlen tónál szó volt a keletkezéséről (1877), az 1960-as parkrendezésről, a tó növény- és állatvilágáról, s a körülötte lévő 8 szoborról, köztük Bartók és Kosztolányi szobráról.

A sétálók azzal búcsúztak, hogy legyen évente többször is ilyen séta.
Én vállalom.

Juhász Nagy Ágnes művelődéskutató
Fekete pulis sétavezető

Vidéki csoportunk életéből

Baranyai csoport beszámolója

2017. ősz

Szeptember 15-én, pénteken került megrendezésre az I. Pécsi Tanuló Fesztivál, ahol 3 tématerületen (Kultúra és művészetek, Környezet – Zöld Pécs, Tudástranzfer és képességfejlesztés) 57 szervezet 112 programján vettek részt az érdeklődők. A fesztivál célja az volt, hogy tematikus programokon keresztül segítse felfedezni a tanulás örömét, egyéni és társadalmi hasznosságát, továbbá a tanulási teljesítmény fokozását.

A „Környezet – Zöld Pécs” témablokkban az egyesületet a Baranyai csoport képviselte. Délelőtt iskolás csoportok, délután családok és felnőtt érdeklődők látogatták meg standunkat. A hozzánk látogatók laminált feladatlapjaink segítségével ismerhették meg a Szent István tér fáit, madarait, fedezhették fel épületeit és szobrait. Az Olvass a jelekből kreatív feladatlap segített megmozgatni a résztvevők képzelőerejét. A standon a Baranyai csoport tagjai mellett önkéntesek is segítettek a munkánkat. A fesztiválról bővebben a <http://tanulofesztival.ckh.hu/> honlapon olvashattok.

Németh Ibolya – Bia – a Baranyai csoport tagjaként Cserkúton tovább zöldíti a környékbelieket. A cserkúti kamaszoknak településfotózási programot szerveztek, ahol Kátai Laci bácsi nyugdíjas amatőr természetfotóostól tanulhatták el a fiatalok a fotózás fortélyait, miközben megismerték és felfedezték lakóhelyük értékeit. Nagyon jól sikerült példája volt ez a generációk közötti értékátadásnak. A kisebbeket történelmi időutazásra hívták a Római Villa romjaihoz, ahol batyus római lakomát tartottak. A gyerekek Apicius római ínyenc és szakács receptjeivel, anyukáik a receptek elkészítésével ismerkedtek. A közös eredményt pedig közelítőleg korhű öltözetben és jóízűen fogyasztották el. Az Ökogasztro-Fesztiválon – szeptember 30 és október 1. – Bia Szabó Orsival Orfűn és Magyarhertelenden kézműves játszóházat, növényismereti vetélkedőt, ökogasztronómiai bemutatót tartott.

Az első orfűi Akadálymentes Turizmus Napon sérült embereknek szerveztek programokat. A résztvevők az egész országból érkeztek. Bia az előkészítés során műhelymunkát szervezett és vezetett, melyen a sérültek és egészséges segítők közösen vettek részt. A közös beszélgetés és a kreatív megvalósíthatóság-tervezés eredményeként a vakok biztonságosan kipróbálhatták, hogy milyen autót és/vagy motorcsónakot vezetni, hogy milyen egy segítővel 140 km/h sebességgel motorozni, hogy mekkora élmény egész nap horgászni és halat fogni. A sikeres megvalósulást a segítők előzetes felkészítése segítette. Mind a sérült részt vevők, mind az őket segítő önkéntesek nagyon jól érezték magukat a programon.

Idén 21. alkalommal került megrendezésre az Erdők Hete Rendezvénysorozat (október 2–8.), melyre a Mecsekerdő Zrt. munkatársai és az MKNE Baranyai csoport tagjai nagy szeretettel és számos programmal várták a megye diákjait, pedagógusait, a családokat és a turistákat.

2017-ben is – november 25-én – megrendezzük a már hagyományos karácsonyvárási családi kézműves napunkat. A programra családokat várunk. Ezen a délelőttön a szülők a gyerekekkel együtt közösen, saját kezűleg készíthetnek apró ajándékokat: ajtókopogatókat, adventi koszorúkat, festett

famikulásokat, fonalgrafikával hímzett ajándékdobozokat, csuhé, papír, szalma díszeket. A résztvevőket teával, szörppel vajas és lekváros kenyérral várjuk.

Helyszín: Civil Közösségek Háza: Pécs, Szent István tér 17. További részletek a www.mecsekerdo.hu honlapon olvashatók.

A régiós környezeti nevelési programokról folyamatosan értesítettük, értesítjük a Baranyai Csoport tagjait.

Scheitler Adrienn

Tagjaink írták

A módszerkosár megújulása

Kedves Társaim!

A Kör áprilisi számában (20. oldal) bővebben írtam a Módszerkosár megújításáról: immár másfél éve blogon (is) elérhető a környezeti nevelésben használható ötletek, játékok. Természetesen a honlapon továbbra is megtalálhatjátok a régi számokat, melyeknek anyagát folyamatosan töltjük fel.

Bátran használjátok őket iskolai vagy egyéb programokon, zöld jeles napokon, témaheteken! Ahogyan az Zsámbékon kiderült, még mindig tudunk egymásnak „új trükköket” mutatni. A kellemes, de azért mégiscsak fárasztó második nap után még éjfélkor sem tudtuk abbahagyni a közös játékot – meg a jóízű kacagást! :-)

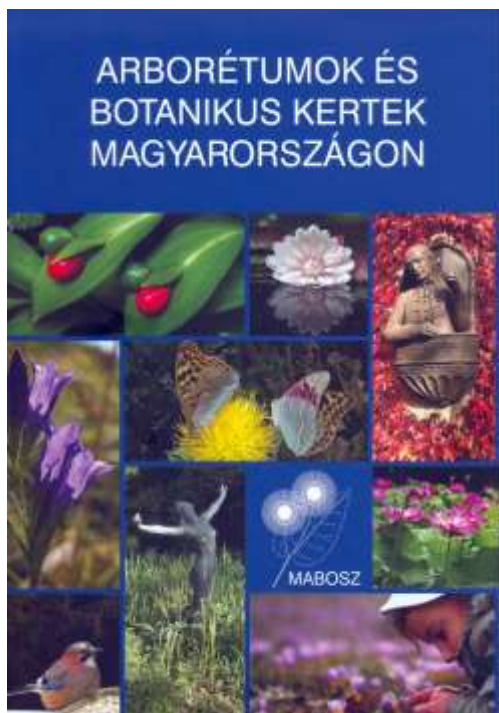
Visszatérve a blogra: ha szívesen megosztanád az anyagaidat – vagy csak egy-egy jó módszert, ötletet – küldd el a gyalog.eva@gmail.com címre! Mellékelj fotókat is!

Kommentet, kiegészítést, saját tapasztalatot stb. közvetlenül is írhatasz, ahhoz nem kell a fenti címet közbeiktatni. Ha ellátogatsz a <https://mknemodszerekosar.wordpress.com/> oldalra, a legfrissebb anyagok között Orgoványi Anikó és Huszár Zsuzsa módszertani anyagait találod. Érdeemes őket kipróbálni!

Jó tanulást/tanítást kívánok!

Gyalog Éva

KÖNYVAJÁNLÁS

„Arborétumok és Botanikus Kertek Magyarországon”

A szeptemberi postával egy nagyformátumú boríték érkezett a nevemre az egyesülethez. Kíváncsian bontottam fel, mivel sem bélyeg, sem feladó nem volt rajta. A csomag tartalma egy szép kiadvány volt „Arborétumok és Botanikus Kertek Magyarországon” címmel. A kiadványt a Magyar Arborétumok és Botanikus Kertek Szövetsége adta ki fennállásának 25. évfordulójára.

A könyv előszavában Kósa Géza, a szövetség kialakulásáról és küldetéséről ír. 25 éve felelősen gondolkodó gyűjteményes és történeti kerti szakemberek fogalmazták meg a Szövetség küldetését és feladatait az új kihívásnak, a biológiai sokféleség

megőrzésének, bemutatásának és megismertetésének megfelelően. Zsigmond Vince főtitkár bevezetőjéből a botanikus kertekről ismerhetünk meg érdekes statisztikai adatokat. A könyv további részében a szövetség 45 tagja mutatkozik be. A bemutatkozásban megismerjük az adott kert rövid történetét, botanikai értékeit, valamint a kertben folyó természetvédelmi, oktatási, ismeretterjesztési munkákat. A szöveges információt színes fényképek egészítik ki.

Kecskés Ferenc

A kiadvány hamarosan kapható lesz (remek karácsonyi ajándék!), érdeklődjétek a legközelebbi botanikus kertben vagy a MABOSZ telefonszámán: 06 30 3532108, illetve email-ben: office@mabotkertek.hu

Pályázatok

Híradás a Zöld Forrás Projektről

Megkezdődött az Zöld Forrás Projekt megvalósítási szakasza, mely a Földművelődési Minisztérium támogatásával jön létre.

Az első félévre tervezett négy program közül hármat már megvalósítottunk.

- Az Országos Találkozó második napján, Zsámbékon a szakértők vezetésével, csoportmunka keretében megbeszéltük a legfontosabb feladatokat az NKNS megújításához.

- A Kutatók Éjszakájának estjén S. Salgado: Genesis c. fotókiállításáról a Múcsarnokban Saly Erikával (moderátor) beszélgettek a kerekasztal résztvevői, Victor András, Varga Attila, Szűcs Boglárka és a látogatók. A fekete–fehér fotókon is lenyűgöző az a sokféleség, amely még megtalálható a Föld szinte érintetlen területein. A néző figyelmét nem terelik el a színek, hanem olyan érzéseket, gondolatokat és vágyat keltenek, hogy tegyen ő is a Földért. Meg kell ismertetni a felnövekvő generációkkal ezeket az élőhelyeket, és átmenteni azokat az értékeket, melyekkel gazdagabbá tehetjük világunkat.

- A biodiverzitás és fenntarthatósága címmel Kecskés Ferenc, egyesületünk elnöke, tartott előadást a Budapesti Művelődési Házban. Az előadást figyelemfelkeltő, színes képekkel, szemléletes grafikonokkal, saját mérései táblázatokba foglalt adataival tette érdekesebbé. Kitért arra, hogy mi csökkentheti a sokféleséget, s mi hogyan tudjuk ezt megakadályozni.

Még a negyedik rendezvény – az Ökokarácsony – vár megvalósításra december 9-én a Bárdos Lajos Két Tannyelvű Általános Iskolában. Bízunk abban, hogy a kézműves, saját kezűleg készített ajándékok az idén is sokaknak fognak örömet szerezni az előző évekhez hasonlóan.

Valenta Ferencné projektvezető

Befejeztük a „Természetfürkészet a Tétényi-fennsík” továbbképzést

Sok évvel ezelőtt – négy akkori főiskolás tanítványommal (Farkas Zsuzsanna, Holler Judit, Kurucz Márta és Néder Katalin) írtunk egy munkafüzetet és tanári segédletet „Természetfürkészet a Tétényi-fennsík” címmel. Az ötletadó Végvári Ágnes volt, a megbízó pedig Budafok-Tétény Bp. XXII. ker. Önkormányzata.

Ugyanez az Önkormányzat 2015-ben azzal bízta meg a – Katus Magdolnával, valamint két szakértővel (Gergely Attila botanikussal és Merkl Ottó zoológussal) kibővült – csapatot, hogy szakmailag és pedagógiailag is frissítsék fel és egészítsék ki ezt a kiadványt. Az új kézirat – Munkafüzet, Tanári segédlet és Szakmai segédlet – elkészült, nyomdakész állapotban van.

A projekt egy másik vonalaként az Önkormányzat felkérte az MKNE-t, hogy dolgozzon ki és vezessen egy 16 órás (nem akkreditált) továbbképzést, amely a Tétényi-fennsík „fölfedezésére”, gyerekekkel való megismertetésére, megszerettetésére készít fel kerületi pedagógusokat (óvónőket, tanítókat és

tanárokat). A továbbképzés tematikáját Victor A. állította össze, s két részből áll: 8 órás tantermi foglalkozásból, amely elméleti alapot nyújt, s 8 órás terepi foglalkozásból, amely a helyszínen ismerteti meg a munkafüzet, a módszertani és szakmai segédlet védett területen történő, tényleges alkalmazási lehetőségeit.

Eredetileg 60 óvónő és 40 iskolai pedagógus képzése lett volna a feladatunk, de végül csak 63 fő regisztrált (nagyobb részben óvónők). A képzés 1 teljes évig tartott, ezért nem csodálkozhatunk azon, hogy menet közben – munkahelyváltás, családi, egészségügyi és más problémák miatt – 8 fő fokozatosan lemorzsolódott. Így végül 55 pedagógusnak adtunk Igazolást a 16 órás képzés sikeres elvégzéséről.

A tantermi foglalkozások 2016. nov. 21.-én és 24.-én, valamint 2017. febr. 13.-án és 14.-én, illetve márc. 16.-án és 17.-én voltak. Ezeket Végvári Ágnes (az Önkormányzat részéről) a projekt egészéről tájékoztatta a résztvevőket, Gergely Attila (Szent István Egyetem) pedig a Tétényi-fennsík természeti értékeit mutatta be. Saly Erika a tapasztalati tanulásról tartott előadást, Victor András az életkori sajátosságokról. Mester Andrea (Dunaharaszti, Hétszínvirág Óvoda) szerepe az volt, hogy folyamatosan „képviselje” az óvodák szempontjait. A tantermi képzésen – a kiadvány sokszorosított példányaival a kezükben – a résztvevők megismerkedtek a kiadvány mindhárom részével, s elkezdték a felkészülést a terepi munkára.

A terepi foglalkozásokat 2017. máj. 5.-én és 10.-én, valamint okt. 5.-én és 6.-án tartottuk a Tétényi-fennsík tanösvény területén. Ezeknek két fő célja volt: egyrészt a helyszín élővilágának és egyéb természeti adottságainak megismerése, másrészt munkafüzet (és más forrásból származó) játékok kipróbálása. A terepi foglalkozásokat Mester Andrea, Saly Erika, Schneider Zoltán (ELTE, biológus) és Victor András vezették. A terepi képzést szándékosan bontottuk kétfelé, hogy a résztvevők a fennsík tavaszi és őszi aspektusát is megismerjék. Az őszi képzésen felhívtuk a résztvevők figyelmét a Tanösvény új tábláira. (És örömmel észrevételeztük, hogy azokon egyesületünk pulis emblémája is „virít”).

A képzés zárásakor „Elégedettségi kérdőívet” töltöttünk ki a résztvevőkkel. A kapott „osztályzatok” átlaga: 4,97 lett, ami egyértelműen jelzi, hogy a továbbképzés résztvevői igen magasra értékelték a képzés tartalmát, módszertani gazdagságát, szervezését, használhatóságát és hangulatát.

A továbbképzést végző csapat nevében

Victor András

Új tisztségviselőink bemutatkozása

Gulya Nikoletta

elnökségi tag

Geográfusként végeztem az ELTE TTK környezetföldrajz szakirányán.

Jelenleg földrajz-angol szakos tanárként dolgozom a Kelenvölgyi Általános Iskolában. Szeretem a munkámat. Az általános iskolás korú gyermekek tanítása és nevelése nagy kihívás, de gyönyörű és egyben hálás feladat is. Osztályfőnökként és magánemberként is igyekszem környezettudatosan élni és nevelni, a gyerekeket közel vinni a természethez. Fontosnak tartom a környezeti nevelés társadalmi vonatkozásait is, az esélyegyenlőség, a tolerancia az egymás iránti elfogadás lelkes szószólója vagyok.

Újszászi Györgyi

elnökségi tag

Miskolcon születtem 1960-ban, itt végeztem általános, közép- és felsőfokú tanulmányaimat. Öt éven át a kohászatban dolgoztam, mérnökként.

A természet iránti szeretetemet tájfutás közben erősítettem, amire a koronát 1990-es finnországi, két hónapos tartózkodásom tette fel. Ekkor már Budapesten dolgoztam, irodavezetőként.

2000-től egy magyar–finn vállalkozásnál dolgoztam, amely környezetvédelmi projekteket menedzsel (hulladékkezelés, Agenda 21). Ez készítetett arra, hogy 2001-ben jelentkezzem szakmai továbbképzésre. A San Franciscó-i Egyetem Master szakát végeztem környezeti rendszerek menedzsmentje címen. Diplomámat 2003-ban kaptam.

A civil szektorral a képzés során ismerkedtem meg, így 2004-ben – feladva munkahelyemet a vállalkozói szektorban – kezdtem el önkénteskedni a Védegylet Egyesületnél. 2005 tavasza óta a méltányos kereskedelem (fair trade) a „szakterületem”. Képzéseken, oktatásokon, rendezvényeken, kiadványokban foglalkozom a témával.

2006-tól a HAND Szövetség Globális Nevelés munkacsoportjában is tevékenykedem.

Rövid választmányi tagság után a 2011-es tavaszi közgyűlés választott meg elnökségi tagnak. 2016. nyaráig dolgoztam az elnökségben, legjobb tudásom szerint. Sok rendezvényen képviseltem az egyesületet, részt vettem kisebb-nagyobb projekt feladatok elvégzésében, mint a LENA, a Hulladékcsökkentési Hét, csak néhányat kiemelve.

Rövid szünet (egy év) után újra vállaltam az elnökségi tagságot, az ezzel járó feladatok elvégzését.

Huszár Zsuzsanna

elnökségi tag

1960-ban születtem Budapesten. 1981-től élek Pécsen. 25 éve dolgozom a tanárképzésben a Pécsi Tudományegyetemen és jogelőd intézményeiben. A környezeti nevelés ügyével Déri Andrea „elvarázsoltságán” keresztül kerültem kapcsolatba. 1991-ben részt vehettem a Déri Andrea, Geoff Cooper és munkatársaik által tervezett és vezetett Environmental Education an Active Approach nemzetközi műhelysorozat pécsi programján, és közreműködtem annak megszervezésében.

Meghatározóvá vált számomra ez az izgalmasan új és élményszerű tanulási tapasztalat, és saját környezetpedagógiai munkám megkezdésének közvetlen előzményévé vált. A Liget folyóirat és az 1991. évi Ökológiai Kultúránk Konferencia is fontos szemléleti alapokat nyújtott ehhez. A pécsi tanárképzésben 1991-től indítottam környezetpedagógia kurzusokat választható speciális kollégiumként. Ezt megelőzően éveken át szerveztem pécsi és környékbeli pedagógusok számára környezeti nevelési tanár-továbbképzési programokat Di Blasio Antonio felkérésére az Egészséges Városokért Alapítvány támogatásával. Néhány éven át Lányi András invitálására a pécsi humánökológia képzésben is közreműködtem. Munkámhoz fontos volt, hogy a fenntarthatóság kérdésében más szakterületek képviselőitől is tanulhassak. Az önképzésre a Hajnal Klára geográfus kolléga által szervezett pécsi humánökológiai műhely előadásai és beszélgetései teremtettek rendszeresen alkalmat. Szívesen emlékszem vissza a Victor András irányításával lezajlott Környezeti nevelés és tanárképzés PHARE projektre, amely nagyon sok módszertani újdonsággal szolgált számomra, és amelynek egyik műhelyében én

is dolgozhattam. Örülök, hogy közreműködhettem a Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia kidolgozásában.

Büszke vagyok rá, hogy „Környezeti nevelési módszerek a nappali tagozatos tanári alapképzésben a Pécsi Tudományegyetemen” című pályamunkámmal eredményesen szerepeltem 2001-2002-ben a „Környezeti oktatási nevelési módszerek a felsőoktatásban” pályázaton.

Arra azonban nem vagyok büszke, hogy a Módszerkosarunkba még nem küldtem anyagot. Igyekezni fogok ebbéli mulasztásomat pótolni. Jelenleg aktív tagja

vagyok a Magyar Tudományos Akadémia Pécsi Területi Bizottsága Filozófia-, Történettudomány és Néprajztudományok Szakbizottsága Pedagógiai Munkabizottságának, továbbá a Föld- és Környezettudományi Szakbizottsága Környezetvédelmi, Oktatási és Nevelési Munkabizottságának, valamint a Tanárképzők Szövetsége Pedagógia Szakosztályának. Négy önállóvá vált, felnőtt gyermekem van, s vőm, menyem, unokáim. Nélkülük nem lenne egyensúlyban az életem. Gyalogos ember vagyok, elmélyülésre hajlamos. Fontosnak és izgalmasnak tartom a szakmai vitákat.

Kun Lászlóné Margit

elnökségi tag

Nyugdíjas óvodapedagógus vagyok, az MKNE egyik alapító tagja, ahol 15 éven

át választmányi, 3 éven át elnökségi tag voltam.

A környezeti nevelés elkötelezettjeként az érdeklődésen túl tudatosan fejlesztettem magam. Számtalan továbbképzésen vettem részt, majd környezeti nevelésből tettem szakvizsgát.

Szeretem a felfedezésekre rácsodálkozó szemeket, a természeti és társadalmi környezethez való pozitív érzelmi viszonyokra való ráhangoltatást. Szeretem az

egyesületben a szakmai feladatokat, amelyekben rendszeresen és szívesen részt is veszek.

Remélem, az elnökségi munka két évében is hasznos lehetek az MKNE fennmaradása érdekében.

Gyalog Éva

Felügyelő Bizottság tagja

1981 óta Bagon (Pest m.) élek és dolgozom. Végzettségeim: népművelő,

könyvtáros és magyar szakos ált. iskolai tanár.

A természet szeretetét családomból hoztam, és igyekeztem továbbadni nemcsak gyermekeimnek, hanem tanítványaimnak és tágabb környezetemnek is.

Meghatározó élmény volt számomra az a kéthetes angliai képzés, mely további 2 évig közös projektmunkával folytatódott, és a környezeti és állampolgári nevelésről szólt (*Environmental Education and Citizenship, Shrewsbury - Preston Montford, 1997.*)

Ezt követően iskolánkban (2016-tól Örökös Ökoiskola), más oktatási intézményekben, és a Galga menti Népőiskolán is tartottam tréningeket környezeti nevelés témakörben.

Az egyesületnek 20 éve vagyok tagja.

Azóta több módszertani kiadvány írásában, szerkesztésében vettem részt.

2011 óta végzem a Módszerkosár szerkesztését, mely 2016-tól az MKNE blogjaként működik.

<https://mknemodszerkosar.wordpress.com/>

Versek, szépségek

Áprily Lajos: Őszi rigódal

Megeste már a dér a bokros oldalt,
fenn vadlúd-ék húz vadlúd-ék után.
Ragyog az ősz. És dalt hallok, rigódal,
egy ritka lombú vadcsereznyefán. –
Ilyenkor cinke cserreg és ökörzem,
rég hallgat búbosbanka-, s gerleszó.
Ha pártalan s nem várja fészek-öl sem,
miért szól még a megtévedt rigó?
Tán június sugár-illúziója
remegett át a bíbor lomb felett,
s attól dalol a völgy révült rigója
ilyen évszak-tévesztő éneket.
Nem is téved: halkan szól, mintha félne,
köd ül a hangok túlfinom során,
mintha húnnyt szemmel, álmában zenélne,
egy álom-őszben, álom-fuvolán.
A hangja nem fog mámorral kitelni,
nagy líra nincs. S mégis, így volna jó:
amíg a hófelhő jön, énekelni,
mint az a révült, holdkóros rigó.

Felelős kiadó: az Egyesület elnöke
Szerkesztő: Hársas Éva
Tördelés: Szekeres Tamás
Postacím: 1119 Budapest, Etele út 59-61.
Honlap: www.mkne.hu

Iroda: 1119 Budapest, Etele út 59-61.
Tel/Fax: 321-4796
e-mail: mkne@mkne.hu
Fogadóórák: hétfő, szerda: 9-12h (egyéb
esetben előzetes egyeztetés alapján)